

در سال‌های اخیر شمار برنامه‌های شاخص تلویزیون که از مرز ۴۰ درصد بیننده عبور کرده‌اند، محدود به چند نام آشنا مثل «خندوانه»، «عصر جدید» و «دورهمی» است، در حالی که سالانه چندین عنوان سریال جدید به مرز ۴۰ درصد بیننده در شبکه‌های مختلف رسانه ملی می‌رسد

تاپیش از «سریالیست» برنامه تخصصی برای بررسی سریال‌ها وجود نداشت

خط‌شکنی با «سریالیست»

سیما پخش می‌شود، هر هفته به یکی از سریال‌های سیما که به‌تازگی پخش آن به پایان رسیده، می‌پردازد و چند و چون ساخت آن را با حضور عوامل اصلی واکاوی می‌کند. «سریالیست» همچنین در بخشی دیگر به نقد کوتاه سریال می‌پردازد. این برنامه که تلاش شده تا شبیه به یک مجله تصویری عمل کند، در بخش‌های دیگر به اتفاقات و مسائل حول محور سریال‌سازی تلویزیونی می‌پردازد. این برنامه نیز به سبب سال‌های اخیر تلویزیون، خالی از نوستالژی بازی نیست و در بخش انتهایی، با حضور یکی از بازیگران تلویزیون درباره سریال‌های قدیمی صحبت می‌کند و خاطرات بینندگان را از مجموعه‌های نوستالژیک زنده می‌کند.

یک نمونه کاملاً داخلی

یکی از نکات جالبی که درباره برنامه تلویزیونی «سریالیست» وجود دارد، آن است که این برنامه براساس نمونه‌های شاخص و موفق خارجی ساخته نشده و اساساً نمونه‌های فراوانی در دنیای شبکه‌های تلویزیونی ندارد. بنابراین از جمله برنامه‌های بومی رسانه ملی است؛ گرچه برای ساخت آن احتمالات تجربیات برنامه‌های سینمایی نظیر «هفت» و «سینما دو» استفاده شده است. در شرایطی که به‌نظر می‌رسد هر ایده برنامه‌سازی حداقل یک‌بار استفاده شده، تازه و متفاوت بودن «سریالیست» مزیت ویژه‌ای محسوب می‌شود.

سری اول «سریالیست»

برنامه «سریالیست» برای اولین بار در نوروز ۱۴۰۰ از شبکه یک پخش شد. وظیفه این برنامه در سری اول، یک نظرسنجی مرحله‌ای و بزرگ درباره همه سریال‌های تلویزیون در سال ۹۹ بود. عوامل این برنامه، ۳۰ سریال پخش شده در سال ۹۹ را در شش گروه پنج‌تایی دسته‌بندی کردند و در شب‌های نوروز، با برگزاری نظرسنجی‌های فراوان، برترین‌ها را براساس مخاطبان تلویزیون معرفی کردند. در نهایت پس از حذف سریال‌های دیگر، مجموعه‌های «نون خ ۲»، «پایتخت ۶» و «خانه امن» اول تا سوم شدند. «سریالیست» در سری اول نیز از گفت‌وگو با بازیگران و عوامل سریال‌ها بهره می‌برد و بخش‌های نسبتاً متنوعی داشت اما با شروع سری دوم، به کلی متحول شد و شکل یک مجله تصویری پیدا کرد.

آشنا مثل «خندوانه»، «عصر جدید» و «دورهمی» است، در حالی که سالانه چندین عنوان سریال جدید به مرز ۴۰ درصد بیننده در شبکه‌های مختلف رسانه ملی می‌رسد. بنابراین تردیدی نیست که قالب سریال، محبوب‌ترین قالب برنامه نزد مخاطبان رسانه ملی است و از بیشترین اقبال نزد مردم برخوردار است.

تولد برنامه تحلیلی سریال‌ها

با همه آنچه گفته شد، تاپیش از سال ۱۴۰۰، برنامه مخصوصی وجود نداشت که به سریال‌های تلویزیون بپردازد و درباره ساخت و پخش آنها با مخاطبان گفت‌وگو کند. سری دوم «سریالیست» که از تیرماه روی آنتن رفته، این وظیفه را برعهده دارد. این برنامه که پنجشنبه‌شب‌ها از شبکه یک

تاکنون برنامه‌های سینمایی پرشماری روی آنتن رسانه ملی رفته که با تحلیل، نقد و بررسی فیلم‌های سینمایی همراه بوده و مسائل مختلف حول هنر - صنعت فیلمسازی را در ایران بررسی کرده است. با این حال در تمام سال‌های گذشته، سریال‌های تلویزیونی از داشتن یک برنامه مخصوص که به مسائل این حوزه بپردازد، محروم بوده‌اند. سری جدید برنامه «سریالیست» که با تغییراتی نسبت به نوروز، از تیرماه روی آنتن شبکه یک سیما رفته، تلاش کرده تا خلأ محتوا در این حوزه را برطرف کند.

مصطفی قاسمیان
روزنامه‌نگار

سریال‌های فراوان

شبکه‌های یک، دو، سه و پنج را به عنوان شبکه‌هایی می‌شناسیم که سالانه تعدادی سریال جدید را که اغلب محصول گروه‌های فیلم و سریال و مرکز سیما فیلم است، روی آنتن می‌برند؛ به علاوه برخی از دیگر شبکه‌ها مانند آی‌فیلم نیز سابقه ساخت و پخش سریال جدید دارند و شبکه چهار نیز در چند وقت اخیر، سریال‌های خارجی شاخصی را روانه آنتن کرده است. به‌تازگی خبر ساخت نخستین سریال در شبکه قرآن و معارف سیما نیز منتشر شده که در نوع خود تجربه تازه‌ای محسوب می‌شود. مجموعه این سریال‌ها به همراه سریال‌های بازپخش که در شبکه‌های آی‌فیلم، تماشا، افق، امید و گاه شبکه‌های اصلی پخش می‌شود، نشان از حضور پررنگ سریال در کداتر شبکه‌های مختلف تلویزیون دارد. برای تکمیل این آمار، کافی است به پخش ۳۰ سریال تلویزیونی در سال ۹۹ اشاره کرد؛ سالی که با شیوع کرونا و چند پیک کرونایی، حواشی زیادی برای سریال‌ها به وجود آمد و زحمت، زمان و مخارج تولید مجموعه‌ها بیشتر از گذشته شد.

سریال، پربیننده‌ترین قالب

آمارهایی که مرکز تحقیقات رسانه ملی براساس نظرسنجی‌ها به‌دست آورده و منتشر می‌کند، همواره به دو دسته کلی تقسیم می‌شود: مجموعه‌های

انتقادات جالب توجه از سریال‌ها

«سریالیست» در سری دوم که همچنان ادامه دارد، چند اتفاق قابل توجه به خود دیده که پیشتر چندان در تلویزیون تجربه نشده بود؛ نخست انتقاداتی بود که فریبا نادری، بازیگر سریال «یاور» از نویسنده و ایده‌های حاکم بر این سریال مطرح کرد.

مدتی بعد نیز فریبا کوثری، بازیگر سریال «مختارنامه» با حضور در «سریالیست»، نسبت به پخش چندین باره این مجموعه از تلویزیون انتقاد کرد؛ انتقادهایی که محمدرضا شریفی‌نیا دیگر بازیگر همین سریال، چند شب بعد در همین برنامه به آن پاسخ داد. فضای نقدی که نسبت به سریال‌های تلویزیون کمابیش با «سریالیست» باز شده است، از نکات جالب این برنامه است که توجهات فراوانی را نیز به خود جلب کرده است. پیش از این سابقه زیادی وجود نداشت که مخاطبان شاهد باشند برنامه‌های رسانه ملی، خود محمل انتقاداتی به برنامه‌های دیگر شوند.

